

Dictamen en relació amb la consulta formulada per una Universitat de Catalunya sobre la publicació d'un directori d'estudiants a la seva Intranet

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit de data 21 de desembre de 2011 emès per una Universitat sobre la possibilitat de crear una intranet on es publiqui un directori d'estudiants de la Universitat i la seva adequació a la normativa de protecció de dades.

La consulta s'acompanya de la Resolució 1887/2010, de 22 de juliol, per la qual es modifica parcialment la Resolució 3078/2009, d'11 de desembre, de creació i supressió de fitxers que contenen dades de caràcter personal (DOGC núm. 5682, de 30 de juliol de 2010) i dels models de clàusula informativa i d'obtenció de consentiment que aquesta Universitat empra en la recollida de dades personals dels seus alumnes.

Analitzada la consulta, i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica, es dictamina el següent:

I

(...)

II

La Universitat manifesta, en el seu escrit de consulta, que per tal de facilitar el contacte entre els seus alumnes i entre aquests i els seus empleats per motiu dels seus estudis desitja crear una intranet on publicar un directori d'estudiants en què constin les dades personals dels alumnes relatives al nom, cognoms, adreça de correu electrònic de la Universitat i centre docent o departament en què estan estudiant.

En aquest sentit, la Universitat planteja les qüestions següents:

1. Si la publicació de les dades dels estudiants esmentades a la seva intranet requereix del seu consentiment.
2. Si, en cas afirmatiu, per tal d'obtenir-lo seria suficient enviar un correu electrònic a tots els estudiants informant-los de la voluntat de crear el directori i donant-los un termini de quinze dies per formular la seva oposició a la publicació de les dades.

L'anàlisi d'aquestes qüestions es realitza en els següents apartats d'aquest dictamen.

III

La Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD), defineix com cessió o comunicació de dades "*qualsevol revelació de dades efectuada a una persona diferent de l'interessat*" (article 3.i).

En el cas que ens ocupa, la publicació a la intranet de la Universitat, mitjançant un directori, de les dades dels seus alumnes relatives al nom, cognoms, adreça de correu electrònic de la Universitat i centre docent o departament en què estan estudiant constitueix, clarament, una comunicació de dades de caràcter personal.

L'article 11 de la LOPD disposa, com a norma general, que les dades objecte de tractament *"només poden ser comunicades a un tercer per al compliment de finalitats directament relacionades amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari amb el consentiment previ de l'interessat"* (apartat 1). Aquesta regla general troba però determinades excepcions, previstes en el mateix article 11 de la LOPD, entre les quals cal destacar, als efectes que interessin, la possibilitat que la comunicació estigui autoritzada en una llei o norma amb rang de llei (apartat 2.a).

Per tant, per tal de determinar si la publicació de les dades esmentades per part de la Universitat a la seva intranet requereix o no del consentiment dels seus alumnes, cal examinar si existeix alguna llei que habiliti aquesta comunicació (la publicació).

En aquest sentit, convé tenir en compte les previsions de la Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril, per la que es modifica la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'Universitats, i, en concret, allò previst a la Disposició addicional 21a:

"1. Lo establecido en la Ley Orgánica 15/1999, de 13 de diciembre, de Protección de Datos de Carácter Personal, será de aplicación al tratamiento y cesión de datos derivados de lo dispuesto en esta Ley Orgánica.

Las universidades deberán adoptar las medidas de índole técnica y organizativa necesarias que garanticen la seguridad de los datos de carácter personal y eviten su alteración, tratamiento o acceso no autorizados.

2. El Gobierno regulará, previo informe de la Agencia Española de Protección de Datos, el contenido de los currículos a los que se refieren los artículos 57.2 y 62.3.

3. No será preciso el consentimiento de los estudiantes para la publicación de los resultados de las pruebas relacionadas con la evaluación de sus conocimientos y competencias ni de los actos que resulten necesarios para la adecuada realización y seguimiento de dicha evaluación.

4. Igualmente no será preciso el consentimiento del personal de las universidades para la publicación de los resultados de los procesos de evaluación de su actividad docente, investigadora y de gestión realizados por la universidad o por las agencias o instituciones públicas de evaluación.

5. El Gobierno regulará, previo informe de la Agencia Española de Protección de Datos, el contenido académico y científico de los currículos de los profesores e investigadores que las universidades y las agencias o instituciones públicas de evaluación académica y científica pueden hacer público, no siendo preciso en este caso el consentimiento previo de los profesores o investigadores."

D'acord amb l'apartat 3 d'aquesta Disposició addicional, la llei només dóna cobertura a la publicació, sense consentiment dels estudiants, dels resultats de les proves d'avaluació dels seus coneixements i competències, i dels actes necessaris per fer

l'avaluació adequadament i per poder dur a terme el seu seguiment (exàmens, treballs, etc.).

El cas que ara s'examina però no es refereix a la publicació d'aquests resultats per part de la Universitat, sinó a la difusió, mitjançant la creació d'un directori d'alumnes a la Intranet, de les dades personals identificatives i de contacte dels seus alumnes, per tal de facilitar que el professorat de la Universitat pugui contactar amb ells, així com per facilitar el contacte entre els mateixos alumnes, per motiu dels seus estudis.

Per tant, no sembla que l'esmentada publicació es trobi emparada en la Disposició addicional 21a, punt 3, de la Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril, per la que es modifica la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'Universitats. Conseqüentment, i tret que existeixi altra normativa amb rang de llei que habiliti aquesta comunicació, la Universitat requereix del consentiment dels seus alumnes per poder crear l'esmentat directori a la seva intranet, d'acord amb allò establert a l'article 11 de la LOPD.

Dit això, fer avinent que en el cas que també es volguessin publicar dades personals del professorat a la Intranet l'argumentació seria una altra. Cal tenir present, en aquest sentit, que la creació d'un directori de personal a la Intranet no requereix el consentiment de les persones afectades sempre que la publicitat es limiti a les dades corresponents al nom i cognoms, a les funcions o llocs exercits, a l'adreça postal o electrònica, i al telèfon i número de fax professionals del personal de la Universitat i tingui lloc amb la finalitat, exclusivament, de facilitar el desenvolupament i manteniment de l'activitat docent i formativa, que inclouria facilitar també la comunicació entre professors i alumnes (article 2.2 del Reglament de desplegament de la LOPD, aprovat per Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre).

IV

Un cop establert, en l'apartat anterior, que per tal de poder publicar les dades dels alumnes corresponents al nom, cognoms, adreça de correu electrònic de la Universitat i centre docent o departament en què estan estudiant a la Intranet de la Universitat cal comptar amb el seu consentiment, es fan a continuació algunes consideracions en relació amb la manera proposada per obtenir-lo.

D'acord amb les manifestacions de la Universitat, el mitjà escollit per recollir el consentiment dels seus alumnes en el cas examinat consistiria en l'enviament d'un correu electrònic informant-los de la voluntat de crear el directori i donant-los un termini de quinze dies per formular la seva oposició a la publicació de les dades.

Aquest mitjà sembla respondre al procediment regulat a l'article 14 del Reglament de desplegament de la LOPD (en endavant, RLOPD).

Així mateix, s'entén que s'empraria per recollir el consentiment dels alumnes que ja cursen els seus estudis a la Universitat, atès que, per al cas de futurs alumnes, s'entén que la sol·licitud de consentiment per a la difusió de les seves dades s'efectuarà en el mateix moment en què realitzen la matrícula, que es quan es recullen les dades necessàries per a la gestió acadèmica i se sol·licita el seu consentiment per a altres tractaments, com ara, entre d'altres, per cedir-les a empreses interessades en la seva formació.

Des de la perspectiva de la protecció de dades personals, res impedeix que en el cas examinat s'empli com a mitjà per sol·licitar el consentiment per a la difusió de les dades un correu electrònic. Ara bé, cal tenir present que:

- La informació que es doni als alumnes no pot limitar-se a “la voluntat de crear el directori”, sinó que se'ls ha d'informar en els termes previstos en l'article 5 de la LOPD. És a dir, la Universitat ha de dirigir-se als seus alumnes i informar-los de manera expressa, precisa i inequívoca:

- “a) De l'existència d'un fitxer o un tractament de dades de caràcter personal, de la finalitat de la recollida de les dades i dels destinataris de la informació.*
- b) Del caràcter obligatori o facultatiu de la resposta a les preguntes que els siguin plantejades.*
- c) De les conseqüències de l'obtenció de les dades o de la negativa a subministrar-les.*
- d) De la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició.*
- e) De la identitat i la direcció del responsable del tractament o, si s'escau, del seu representant.”*

De fet, podria emprar-se un estil de clàusula informativa similar al que la Universitat posa a disposició dels nous estudiants en el moment de la seva matriculació, si bé adaptat al nou tractament de dades, això és, la publicitat de les seves dades a la intranet.

- El termini concedit als alumnes per formular la seva oposició a la publicació de les dades ha de ser de trenta dies, i no de quinze, i se'ls ha d'advertir que, en cas que no manifestin la seva negativa a través d'alguns dels mitjans senzills i gratuïts que faciliti la Universitat, s'entendrà que consenten el tractament de les seves dades i, per tant, la seva publicació a la intranet, de conformitat amb l'article 14.2 del RLOPD.

- Correspon a la Universitat adoptar les mesures escaients per assegurar que el correu electrònic enviat amb les indicacions esmentades és rebut pels alumnes, de tal manera que pugui conèixer si la comunicació ha estat objecte de devolució, per qualsevol causa, supòsit en què la Universitat no podrà publicar les dades de l'alumne que no hagi pogut consentir per manca de comunicació (article 14.3 RLOPD).

- Cal tenir present que, sol·licitat el consentiment a través d'aquest procediment, no és possible tornar-lo a sol·licitar respecte el mateix tractament (la publicació a la intranet) i per a la mateixa finalitat (facilitar el contacte) en el termini d'un any a comptar de la data de l'anterior sol·licitud (article 14.5 RLOPD).

- Correspon també a la Universitat posar a disposició dels seus alumnes un mitjà senzill, gratuït i que no l'impliqui cap ingrés (com ara, una adreça de correu electrònic) per tal que aquests puguin revocar el consentiment prestat, supòsit en què la Universitat haurà de cessar en el tractament de les dades (i, per tant, en la publicació) en el termini màxim de deu dies a comptar des de la recepció de la revocació (articles 6.3 de la LOPD i 17 del RLOPD).

Dit això, escau valorar positivament que la Universitat, mitjançant l'ús de la seva intranet, limiti l'accés a les dades de contacte dels seus alumnes a la comunitat universitària (estudiants, professors i personal d'administració i serveis), atès que, des del punt de vista del dret a la protecció de dades personals, aquesta difusió resulta molt menys intrusiva que la publicació a Internet.

D'acord amb les consideracions fetes en aquest dictamen en relació amb la consulta plantejada, es fan les següents,

Conclusions

1. La publicació a la intranet de la Universitat, mitjançant un directori, de les dades dels seus alumnes per tal que puguin contactar entre ells per motiu dels seus estudis constitueix una cessió de dades que, atesa la manca d'habilitació legal, requereix comptar amb el consentiment de les persones afectades (article 11 LOPD).

2. La sol·licitud del consentiment dels alumnes per part de la Universitat pot realitzar-se a través de diferents mitjans. L'enviament d'un correu electrònic als alumnes en els termes examinats es considera un mitjà adequat sempre que es compleixin els requisits establerts a l'article 14 del Reglament de desplegament de la LOPD.

Barcelona, 12 de gener de 2012